

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KEREITI YA 12

SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)

PAMPIRI YA 3 (P3)

PREPARATORY EXAMINATION 2008

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 70

NAKO: dihora tse 2½

Memorandamo ona o na le maqephe a 17.

**KAROLO YA A: POTSO YA 1: MOQOQO
RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO: SESOTHO PUO YA LAPENG**

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato 7 E babatsehang	Kgato 6 Phihlello e kgabane	Kgato 5 Phihlello e ntle	Kgato 4 Phihlello e mahareng	Kgato 3 Phihlello e fofo	Kgato 2 karolwana feela	Kgato 1 Ha ho phihlello
	80%-100%	70%-79%	60%-69%	50-59%	40-49%	30-39%	00-29%
MORALO: tlhophiso ya mehopolo, kutlwisiso ya mosebetsi	Moralo o entswe ka bottlalo ka tsela e babatsehang Kutlwisiso e phethahetseng ya ditlhokeho tsa mosebetsi Bopaki bo hlakileng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o babatsehang	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi Bopaki bo botle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong moqoqo o bopilweng ka bokgabane.	Bopaki bo kgotsopatsang ba hore ho entswe moralo. O tseba le ho utlwisisa boholo ba ditlhokeho tsa mosebetsi Bopaki bo botle ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o bopilweng ka tsela e ntle e kgotsopatsang.	Bopaki bo amohelihileng, bo mahareng ba hore ho entswe moralo. Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o bopilweng ka tsela e amohelihileng,	Bopaki bo seng bokae feela ba hore ho entswe moralo. Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o lebelletsweng.	Bopaki bo haellang ba hore moralo o entswe. Haellwa ke kutlwisiso ya ditlhokeho tsa mosebetsi le mofuta wa tema Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o lebelletsweng bo fokola haholo.	Ha ho moralo/ bopaki ba hore moralo o entswe bo a haella haholo. Kutlwisiso ya ditlhoko le mofuta wa tema e batlehang di haella haholo. Ha ho bopaki ba hore moralo (kapa moralo ha o a etswa hohang) o lebisa tlhahisong ya moqoqo o ngotsweng.
Matshwao: [5]	6	5	4	3	2	1	0
SEBOPEHO: diratswana, selelekela le qetelo; bolelele bo loketseng	Diratswana tse phethahetseng, tse hokahaneng ka tsela e hlakileng ka dinako tsohle Selelekela le qetelo tse babatsehang hahlolo tse dumellanang le mosebetsi Bolelele bo nepahetseng	Diratswana tse ntle haholo tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako Selelekela le qetelo tse ntle haholo tse dumellanang le mosebetsi Bolelele bo nepahetseng	Diratswana tse ntle tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako Selelekela le qetelo tse ntle tse dumellanang le mosebetsi Bolelele bo nepahetseng	Diratswana tse ntle, tse hokahaneng ka tsela e utlwalang Selelekela le qetelo tse ntle ka tsela e kgotsofa tsang, ho latela mosebetsi Bolelele bo nepahetseng	Kelohloko e seng kae diratswaneng mmoho le ho hokahana ha tsona ka tsela e lekaneng Selelekela le qetelo tse kgotsopatsang, ho latela mosebetsi Bolelele bo nepahetseng	Diratswana tse haellang tse batlang di hloka kgokahano Selelekela se haellang le qetelo e sa phethahalang O batla o le molelele/ mokgutshwane	Mongolo o molokoloko (ha ho diratswana) kapa o ngola diratswana ka bokgoni bo haellang haholo Selelekela se haellang haholo le qetelo e fokolang haholo O molelele/ mokgutshwane haholo
Matshwao: [10]	10	8 - 9	7	5 - 6	4	3	1 - 2

NSC – Memorandamo

DIKAHARE (difuperweng): tlohphiso ya mohopolo le dintlha, tshekatsheko ya sehlooho, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba	<p>Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang ka ho phethahala, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo</p> <p>Sehlooho se sekasekwa ka botlalo le ka ho phethahala</p> <p>Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetsa, maemo le sebopeliso ka tsela e babatsehang.</p>	<p>Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang haholo, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo</p> <p>Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka tsela e ntle haholo</p> <p>Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetsa, maemo le sebopeliso ka tsela e ntle haholo</p>	<p>Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo</p> <p>Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka tsela e ntle</p> <p>Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetsa, maemo le sebopeliso ka tsela e ntle</p>	<p>Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo ka tsela e kgotsofatsang</p> <p>Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka tsela e ntle ho kgotsofatsang</p> <p>Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetsa, maemo le sebopeliso ka tsela e kgotsofatsang</p>	<p>Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e kgodisang, ho amohelohileng, empa ho na le ho kgaokgaoha</p> <p>Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka bokgoni bo lekaneng</p> <p>Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetsa, maemo le sebopeliso ka bokgoni bo lekaneng</p>	<p>Dintlha tse tshehetsang ke tse haellang, tse kgodisang hanyenyane feela mme e se ka nako tsohle di bopilweng ka tshwanelo</p> <p>Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka bokgoni bo haellang haholo</p> <p>Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetsa, maemo le sebopeliso ka bokgoni bo haellang.</p>	<p>Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e fokolang mme di kgolweha ka bothata haholo</p> <p>Sehlooho se utlwisiswa ka tsela e fasohetseng</p> <p>Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetsa, maemo le sebopeliso ka bokgoni bo bohlo haholo</p>
Matshwao: [15]	14 - 15	11 - 13	9 - 10	7 - 8	5 - 6	3 - 4	0 - 2
PUO LE SETAELE: Tlotlontswe, dibopeliso le mofuta ya dipolelo, dipolelo tsa bohale, mopeleto, matshwao a puo le kelohlolo e hlokolosi ya puo,	<p>Tshebediso e phethahetseng ya tlotlontswe, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso e babatsehang, e nepahetseng le e bontshang boiqapelo, ya mofutafuta e batsi mmoho le dibopeliso tsa dipolelo.</p>	<p>Tshebediso e ntle haholo ya tlotlontswe, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso ya mofutafuta e batsi le dibopeliso tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e nepahetseng.</p>	<p>Tshebediso e ntle ya tlotlontswe, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso ya mofutafuta e batlang le e batsi le dibopeliso tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e batlang e nepahetseng.</p>	<p>Tshebediso e kgotsofatsang ya tlotlontswe, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo bo seng bokae</p> <p>Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo kgotsofatsang empa o sebedisa mofuta le dibopeliso tsa dipolelo ka bokgoni bo haellang.</p>	<p>Tshebediso e lekaneng ya tlotlontswe, dikapolelo le bopaki bo bonyenyane bo supang kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo lekaneng empa o sebedisa mofuta le dibopeliso tsa dipolelo tse tlwaelehileng.</p>	<p>Tshebediso e haellang ya tlotlontswe, dikapolelo mme o bontsha kgetho ya mantswa e haellang</p> <p>Sebedisa thutapuo ka bokgoni bo haellang, dibopeliso tsa dipolelo tsa motheo ka nepahalo ka sewelo.</p>	<p>Tshebediso e haellang haholo ya tlotlontswe, dikapolelo mme o bontsha tlhokeho ya kgetho ya mantswa e nang le boiqapelo</p> <p>Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo haellang haholo mme o thatafallwa ke ho sebedisa dibopeliso le mofuta ya dipolelo</p>

NSC – Memorandamo

<p>Rejisetara/ setaele, sehalo, ela hloko baamohedi ba ditaba, maikemi setso, maemo le sebopeho ho latela ditlokeho</p>	<p>Rejisetara e sebedisitswe ka bokgoni bo botle, setaele se hlakileng sa hae</p> <p>Tshebediso e ikgethi-leng ya sehalo e ntle-fatsa se ngotsweng ka tsela e babatsehang.</p> <p>Ha ho diphoso mopeletong, mme matshwao a puo a sebedisitswe ka nepahalo le ka ho phethahala</p>	<p>Rejisetara e sebedisitswe hantle haholo mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae</p> <p>Tshebediso ya sehalo ka tsela e fapafapa-nang e laolwa ka ho phethahala.</p> <p>Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle haholo ya matshwao a puo</p>	<p>Rejisetara e sebedisitswe hantle mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae</p> <p>Tshebediso ya sehalo ka tsela e fapafapanang e batlang e laolwa ka ho phethahala.</p> <p>Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle ya matshwao a puo</p>	<p>Rejisetara e sebedisitswe ka tsela e kgotsofatsang mme hangata o bontsha bopaki ba setaele sa hae</p> <p>Taolo e lekaneng ya tshebediso ya sehalo ka tsela e bontshang ho fapafapana.</p> <p>Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo ka bokgoni bo kgotsofatsang</p>	<p>Rejisetaran le setaele di sebedisitswe ka tsela e lekaneng, feela e batla e ba tsa ka mehla kapa tse sekametseng lehlakoreng le le leng</p> <p>Tshebediso e seng kae ya sehalo ka ho fapafapana.</p> <p>Diphoso tse ngata tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo empa di sa ame moelelo</p>	<p>Rejisetara le setaele di batla di sa loka; bontsha bopaki bo bo haellang ba setaele sa hae</p> <p>Sebedisa sehalo ka ho fapafapana ka sewelo.</p> <p>Diphoso tsa mopeleto di ngata; matshwao a puo a sebediswa ka tsela e rothofatsang moelelo</p>	<p>Bopaki bo haellang haholo ba rejisetara e loketseng, setaele kapa ho ikutlwahatsa</p> <p>Sebedisa sehalo ka ho fapafapana ka bokgoni bo haellang haholo.</p> <p>Diphoso tse totobetseng tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo tse ka rothofatsang moelelo.</p>
Matshwao: [15]	14 - 15	11 - 13	9 - 10	7 - 8	5 - 6	3 - 4	0 - 2
<p>TEKOLO BOTJHA: ho hlaola diphoso, bala hape, le ho nehelana ka sehlahiswa se phethahatseng</p>	<p>Bopaki bo hlakileng ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena</p> <p>Tema e babatsehang, e bopilweng le ho phethelwa ka tsela e kgahlisang</p> <p>Nehelano e babatsehang</p>	<p>Bopaki bo hlakileng ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena</p> <p>Bopaki bo hlakileng ba hore mosebetsi o lekotswe botjha, ha lokiswa boholo ba diphoso mme sehlahiswa sa ho qetela se setle haholo</p> <p>Nehelano e ntle haholo.</p>	<p>Bopaki bo batlang bo hlakileng ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena</p> <p>Bopaki bo batlang bo hlakile ba hore mosebetsi o lekotswe botjha ho lokisa boholo ba diphoso mme sehlahiswa sa ho qetela ke se phethetsweng hantle</p> <p>Nehelano e ntle haholo</p>	<p>Bopaki ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena ka tsela e kgotsofatsang</p> <p>Diphoso tse ngata di lokisitswe ha ho balwa hape le ho lekola botjha, mme ha hlahiswa moqoqo o kgotsofatsang</p> <p>Nehelano e kgotsofatsang</p>	<p>Bopaki bo seng bokae ba ho kgwaritsa hape, ho bala hape ho lokisa diphoso</p> <p>Bopaki ba hore mosebetsi o lekotswe botjha ho lokisa diphoso mme ha nehelanwa ka sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang</p> <p>Nehelano e amohelehileng</p>	<p>Kgwaritsa hape empa o hloleha ke ho lokisa boholo ba diphoso</p> <p>Mosebetsi ha o a lekolwa botjha ka tsela e lekaneng hoo ho leng boima ho bala sehlahiswa se phethetsweng</p> <p>Nehelano e haellang</p>	<p>Diphoso tse ngata tse rothofatsang moelelo</p> <p>Mosebetsi ha o a lekolwa botjha ho lokisa diphoso Diphoso di ngatangata hoo le moelelo o batlang o le lerootho.</p> <p>Nehelano e fokolang</p>
Matshwao: [5]	5	5	4	3	2	1	0 - 1

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya Karolo ya A (Moqoqo): Mohlahlobuwa o tshwauwa hodima matshwao a mashome a mahlano (50). Senotlolo sa ho aba matshwao se tjena:

Dintlha tse tadingwang	Matshwao	Senotlolo
Moralo	5	Mor. =
Sebopeho	10	Seb. =
Dikahare	15	Dik. =
Puo le setaele	15	P/S =
Tekolobotjha	5	Tek. =
Matshwao ohle	50	

Ntle le tataiso ena eo ho nehelanweng ka yona ka hodimo ha ho tshwauwa moqoqo, ho boele ho tadingwe dintlha tse ding tse kang mofuta wa moqoqo o lokelang ho hlahiswa ke mohlalobuwa. Sebopeliso sa sa moqoqo se hlahise hantle dintlha tsena:

- selelekela
- mmele le
- qetelo.

Pampiring ena ho botsitswe meqoqo ena tjena:

1.1 Moqoqo wa kgang/ngangisano (Argumentative): *Tefello ya motlakase Afrika Borwa.*

Mofuteng ona wa moqoqo mohlalobuwa o na le mohopolo o itseng kapa ntlhakemo e itseng, mme o hlahisa lehlakore la hae le ho le ntshetsa pele, a bile a sireletsa ntlhakemo ya hae.

1.2 Moqoqo o pepesang ditaba/dintlha (Expository): *Ditekanyetso tsa ditjhelete tsa selemo sena...*

Moqoqong ona ho hlahiswa/fetiswa dintlha kapa tlhahisoleseding ka tsela e utlwahalang. Ke moqoqo wa dintlha oo mohlalobuwa a hlalosing kapa nehlanang ka dintlha ka tsela e otlohileng e bontshang tatelano. Dintlha tsa mohlalobuwa di tshetswe ka bopaki.

1.3 Moqoqo wa phethelo (Narrative): *Ka tla ka sulafalla ke sekolo...*

Ho ona mofuta mohlalobuwa o lokela ho pheta pale kapa diketsahalo tse etsahetseng. Moqoqo o ka ngolwa ho hlaha lehlakoreng lefe kapa lefe.

1.4 Moqoqo o sa tshetseng lehlakore (Discursive): *Tshwaro e mpe ya bonkgono le bontatemoholo*

Ona ke mofuta wa moqoqo ha o nke lehlakore, mme mohlalobuwa o lokela ho nehelana ka maikutlo a lekanang mahlakore a kgang ka bobedi. Mohlalobuwa o lekola mahlakore a mabedi a sehloho sena, e be o nehelana ka dintlha tse hanyetsanang a sa tshetseng lehlakore lefe kapa lefe. Mohlalobuwa a fihlele qeto e itseng pheletsong ya moqoqo, empa dintlha tse tshetsang le tse kgahlanong di lokela ho lekalekana hantle le ho sekasekwa ka tekano.

1.5 Moqoqo o hlalosing (Descriptive): *Tharollo ya bothata ba baditjhaba...*

Moqoqong ona o hlalosing, mohlalobuwa o hlalosa ho hong ka ho neha moamohedi wa ditaba sebaka sa ho itemohela sehloho se hlalosing ka tsela e hlakileng jwalo ka yena (mohlalobuwa). Moqoqong ona ho hlalosa motho.

NSC – Memorandamo

KAROLO YA B: POTSO YA 2: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE
RUBURIKI YA HO LEKANYETSA DITEMA
SESO THO PUO YA LAPENG
HOME LANGUAGE

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato 7 E babatsehang	Kgato 6 Phihlello e kgabane	Kgato 5 Phihlello e ntle	Kgato 4 Phihlello e mahareng	Kgato 3 Phihlello e foofo	Kgato 2 karolwana feela	Kgato 1 Ha ho phihlello
	80%-100%	70%-79%	60%-69%	50-59%	40-49%	30-39%	00-29%
MORALO: tlohphiso ya mehopollo, kutlwisiso ya mosebetsi.	Moralo o entswe ka botlalo ka tsela e babatsehang Kutlwisiso e phethahetseng ya ditlhokeho tsa mosebetsi Ho na le bopaki bo hlakileng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e babatsehang.	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi Bopaki bo botle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka bokgabane	Bopaki bo kgotsofatsang ba hore ho entswe moralo O tseba le ho utlwisisa boholo ba ditlhokeho tsa mosebetsi Bopaki bo botle ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e ntle e kgotsopfatsang	Bopaki bo amoheleng, bo mahareng ba hore ho entswe moralo Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e amoheleng,	Bopaki bo seng bokae feela ba hore ho entswe moralo Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng	Bopaki bo haellang ba hore moralo o entswe Haellwa ke kutlwisiso ya ditlhokeho tsa mosebetsi le mofuta wa tema Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola haholo	<u>Ha ho moralo/ bopaki ba hore moralo o entswe bo haella haholo.</u> Kutlwisiso ya ditlhokeho le mofuta wa tema e batlehang di haella haholo _____
Matshwao: [3]	3	2	2	1	1	1	0
SEBOPEHO: - matshwao a sebopeho, diratswana, selekela le qetelo (moo di hlokehang); bolelele bo loketseng	O sebedisitse melao yohle e hlokehang ya sebopeho ka tsela e phethahetseng. Diratswana di phethahetse, di hokahane ka ho hlaka ka dinako tsohle	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e ntle haholo. Diratswana tse ntle haholo, di hokahane ka tsela e hlakileng boholo ba nako	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e kgotsopfatsang Diratswana tse ntle tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka kutlwisiso e lekaneng Diratswana tse ntle, tse hokahaneng ka tsela e utlwahalang	O na le kutlwisiso e mahareng ya ditlhokeho tsa sebopeho, dikgeo mona le mane. Kelohlolo e seng kae ya diratswana, di hokahana ka tsela e mahareng	Sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e fokolang. Diratswana tse haellang tse batlang di hloka kgokahano	Ha a sebedisa melao e hlokehang ya sebopeho. Mongolo o molokoloko (ha ho diratswana)/ kapa o ngola diratswana ka bokgoni bo haellang haholo

NSC – Memorandamo

	Selelekela le qetelo ke tse babatsehang haholo, di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe ka tsela e babatsehang. Bolelele bo nepahetse	Selelekela le qetelo di ntle haholo, di dumellana le mosebetsi Tema e bopilwe hantle haholo mme e nepahetse Bolelele bo nepahetse	Selelekela le qetelo di ntle mme di dumellana le mosebetsi Tema e bopilwe hantle mme boholo e nepahetse Bolelele bo nepahetse	Selelekela le qetelo di ntle ho kgotsofatsang, ho latela mosebetsi Tema e bopilwe ka nepahalo ho lekaneng Bolelele bo nepahetse	Selelekela le qetelo tse kgotsofatsang, ho latela mosebetsi Tema e bopilwe ka tsela e bonolo mme e baleha habonolo Bolelele bo nepahetse	Selelekela se haellang le qetelo e sa phethahalang. Tema e bopilwe ka tsela e fokolang, e baleha ha boima Tema e batla e le telelele/kgutshwane	Selelekela se haellang haholo le qetelo e fokolang haholo Tema e bopilwe ka tsela e fokolang mme e baleha ha boima haholo. Tema e telelele/kgutshwane haholo
Matshwao: [7]	7	6 - 5	4	3	2	1	1
DIKAHARE (difuperweng): Tlhophiso ya mehopolole dintlha, kgokahano, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba	Mehopolo le dintlha tse e tshhehatsang ke tse kgodisang ka ho phethahala, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo Kgokahano e phethahatseng ya dikahare le mehopolole, dintlha tsohle di tshhehatsa sehlooho. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso le maemo ka tsela e babatsehang.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehatsang ha-ngata ke tse kgodisa-ng haholo, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo Tema e na le kgoka-hano ya dikahare le mehopolole, sehlooho se manollwa ka bottlalo mme dintlha tsohle di a se tshhehatsa. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso le maemo le sebopoho ka tsela e ntle haholo.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehatsang boholo ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo Tema boholo e na le kgokahano ya dikahare le mehopolole, sehlooho se sekasekilwe mme boholo ba dintlha bo tshhehatsa sehlooho. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka tsela e ntle.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehatsang ke tse kgodisang, tse batlang di tshwarella mme di bopilwe ka boiqapelo ka tsela e kgotsofatsang Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolole ho lekaneng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshhehatsang sehlooho. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka tsela e kgotsofatsang.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehatsang di bopilwe ka tsela e kgodisang ho amoheleng, empa ho na le ho kgaokgaoha Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolole ka tsela e mahareng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshhehatsang sehlooho. Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka bokgoni bo lekaneng.	Dintlha tse tshhehatsang ke tse haellang, tse kgodisang ho se hokae, mme ha se ka nako tsohle di bopilweng ka tshwanele Kgokahano e seng kae feela ya dintlha le mehopolole. Ke dintlha tse seng kae tse tshhehatsang sehlooho. Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka bokgoni bo haellang.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehatsang di bopilwe ka tsela e fokolang mme di kgolweha ka bothata haholo Tema ha e bontshe kgokahano ya dintlha le mehopolole. Sehlooho se utlwiswa ka tsela e fashatseng. Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka bokgoni bo boholo haholo.
Matshwao: [10]	10 - 9	8 - 7	6 - 5	4	3	2	1

<p>PUO LE SETAELE: Tlotlontswe, popeho ya dipolelo; mopeleto, tshebediso ya puo;</p> <p>Rejisetara le sehalo setaele, kelohloko ya baamohedi ba ditaba, maikemi setso, maemo.</p>	<p>Tshebediso e phethahetseng ya tlotlontswe, le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso e baba-tsehang, e nepahetseng le e bontshang boiqapelo ya mefutafuta e batsi mmoho le dibopeho tsa dipolelo.</p> <p>Rejisetara le sehalo di sebedisitswe ka bokgoni bo babatsehang, setaele se hlakileng sa hae.</p>	<p>Tshebediso e ntle haholo ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso ya mefutafuta e batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e nepahetseng</p> <p>Rejisetara le sehalo sebedisitswe hantle haholo mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.</p>	<p>Tshebediso e ntle ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso ya mefutafuta e batlang e le batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e batlang e nepahetse</p> <p>Rejisetara le sehalo di sebedisitswe hantle, mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae</p>	<p>Tshebediso e kgotsofa-tsang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo bo seng bokae</p> <p>Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo kgotsofatsang empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo ka bokgoni bo haellang</p> <p>Rejisetara le sehalo sebedisitswe ka tsela e kgotsofatsang mme hangata o bontsha bopaki ba setaele sa hae</p>	<p>Tshebediso e lekaneng ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa ka boiqapelo bo bonnyane</p> <p>Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo lekaneng empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo tse tlwaelehileng</p> <p>Rejisetara, sehalo le setaele di sebedisitswe ka tsela e fofo feela, e batla e ba tsa ka mehla kapa tse sekametseng lehlakoreng le le leng</p>	<p>Tshebediso e haellang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa e haellang</p> <p>Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang, o sebedisa dipolelo tsa motheo ka nepahalo ka sewelo</p> <p>Rejisetara, sehalo le setaele di batla di sa loka; bontsha bopaki bo haellang ba setaele sa hae</p>	<p>Tshebediso e haellang haholo ya tlotlontswe, kgetho e haellang ya mantswa a bontshang boiqapelo</p> <p>Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang haholo mme o thata fallwa ke ho sebedisa dibopeho le mefuta ya dipolelo</p> <p>Bopaki bo haellang haholo ba rejisetara, sehalo le setaele tse loketseng, kapa ho ikutlwa hatsa</p>
<p>Matshwao: [7]</p>	<p>7 - 6</p>	<p>5</p>	<p>4</p>	<p>3</p>	<p>2</p>	<p>2</p>	<p>1</p>

Bala hape/ lekola botjha ho lokisa diphoso le ho nehelana	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso Tema e batla e se na diphoso ho hang kaha e lekotswe botjha ho lokisa diphoso. Tema e babatsehang, e bopilweng le ho phethelwa ka tsela e kgahlisang Nehelano e babatsehang	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phe-thetsweng se setle haholo Nehelano e ntle haholo	Bopaki bo batlang bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phe-thetsweng se setle Nehelano e ntle	Bopaki bo kgotsofa tsang ba hore o badile hape ho lokisa diphoso Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phe-thetsweng se kgotsofatsang Nehelano e amohelhileng	Bopaki bo seng bokae ba ho bala hape ho lokisa diphoso Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phe-thetsweng se kgotsofatsang Nehelano e kgotsofatsang	Bopaki bo bonyenyane ba ho bala hape. Tema e ntse e tletse diphoso leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima Nehelano e haellang	Diphoso tse ngata haholo mme di rothofatsa moelelo Tema e ntse e tletse diphoso tse ngatangata leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima Nehelano e fokolang
Matshwao: [3]	3	3	2	2	2	1	0

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya Dikarolo tsa B (Ditema tsa Kgokahano, tse telele).). Senotlolo sa ho aba matshwao se tjena:

Dintlha tse tadingwang	Matshwao	Senotlolo
Moralo	3	Mor. =
Sebopeho	7	Seb. =
Dikahare	10	Dik. =
Puo le setaele	7	P/S =
Tekolobotjha	3	Tek. =
Matshwao ohle	30	

ELA HLOKO:

Ntle le tataiso ena eo ho nehelanweng ka yona ka hodimo (ha ho tshwauwa ditema tsa Kgokahano tse telele) bahlahlobi ba lekodisise hantle sebopeho (ho ya ka mofuta wa tema). Sebopeho se fapana ho tloha temeng e nngwe ho isa ho e nngwe. Ho etsa mohlala ha moithuti a hlahisisitse le ho nehelana ka lengolo la semmuso, mohlahlobi o lokela ho tadima sebopeho se nang le aterese tse pedi, tumedisso, sehlooho sa ditaba le mmele o bopilweng ka bokgabane le ka tshwanelo, mmoho le phethelo e nepahetseng.

Potso ya 2 (Karolo ya B): ditema tsa kgokahano tse telele di botsitswe tjena:

2.1 **Lengolo** (la semmuso)

Mofuta ona wa tema (lengolo) o lokela ho ba sebopeho se itseng:

- **diaterese tse pedi** (ya mongodi hodimo ka letsohong le letona, ho latele letsatsi, kgwedi le selemo ho nto ngolwa ya motho ya ngollwang, e etellwang pele ke maemo a eo ya ngollwang, e leng **majoro**. Ho latele **tumediso** (monghadi) e latelwang ke **sehlooho** (sa ditaba).
- ho sebediswe puo e nang le tlhomphe, e otlohileng
- mohlahlobuwa a tobe ditaba.

2.2 **Puisano ya ho botsa dipotso (inthaviu)**

Sepheo sa mofuta ona wa tema (inthaviu) ke ho nehelana ka tlhahisoleseding e itseng e mabapi le sehlooho se ikgethang, mme e batla e tshwana le puisano.

- e be le batho ba babedi
- ho be le tatellano e itseng ya dipotso tse itshetlehileng sehlooho se itseng
- sebopeho se itseng se be teng, – se tshwanang le sa puisano hantle feela
- puo e be e bonolo, e napahetseng, mme e tobe taba.

2.3 **Lengolo** (la setswalle)

Mofuta ona wa tema (lengolo) o lokela ho ba sebopeho se itseng

- **aterese e le nngwe** (ya mongodi hodimo ka letsohong le letona, ho latele letsatsi, kgwedi le selemo).
- Ho latele **tumediso** (Thabo/Dineo).
- ho sebediswe puo e nang le tlhomphe, e otlohileng le ha e na le bolokolohi bo itseng.
- mohlahlobuwa a ele hloko ditaelo – a ipapise le ditaelo le hoja a na le bolokolohi bona.
- Ho be le diratswana tse bopang mmele
- rejisetara e be e elang hloko baamohedi ba ditaba.
- Sehalo: tlhahisoleseding ke e fanang ka dintlha mme sehalo se sebediswang e be se mahareng.

2.4 Lengolo la ya koranteng

Mofuta ona wa tema o lokela ho ba mokgutshwane empa o phethahale.

- o be le selelekela, mmele le qetelo
- diratswana tsa mmele di lokela ho jara mehopolo e fapaneng (e meraro kapa e mene)
- mehopolo ya sehlooho e tshehetswe ka mehlala, dintlha kapa mabaka, mme e etellwe pele ka mantswe a kang ntlheng ya pele, ntlheng ya bobedi, jwalojwalo.
- puo e be e bonolo, e napahetseng, mme e tobe taba
- rejisetara e be e elang hloko baamohedi ba ditaba.
- Sehalo: tlhahisoleseding ke e fanang ka dintlha mme sehalo se sebediswang e be se mahareng.

KAROLO YA C: POTSO YA 3: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE
RUBURIKI YA HO LEKANYETSA DITEMA
SESO THO PUO YA TLATSETSO YA BOBEDI
HOME LANGUAGE

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato 7 E babatsehang	Kgato 6 Phihlello e kgabane	Kgato 5 Phihlello e ntle	Kgato 4 Phihlello e mahareng	Kgato 3 Phihlello e foofo	Kgato 2 karolwana feela	Kgato 1 Ha ho phihlello
	80%-100%	70%-79%	60%-69%	50-59%	40-49%	30-39%	00-29%
MORALO: tlhophiso ya mehopollo, kutlwisiso ya mosebetsi. Moralo o entswe ka botlalo ka tsela e babatsehang Kutlwisiso e phethahetseng ya ditlhokeho tsa mosebetsi Ho na le bopaki bo hlakileng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e babatsehang.	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi Bopaki bo botle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka bokgabane	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi Bopaki bo botle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e ntle e kgotsopatsang	Bopaki bo kgotsofatsang ba hore ho entswe moralo O tseba le ho utlwisisa boholo ba ditlhokeho tsa mosebetsi Bopaki bo botle ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e ntle e kgotsopatsang	Bopaki bo amohelileheng, bo mahareng ba hore ho entswe moralo Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e amohelileheng,	Bopaki bo seng bokae feela ba hore ho entswe moralo Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng	Bopaki bo haellang ba hore moralo o entswe Haellwa ke kutlwisiso ya ditlhokeho tsa mosebetsi le mofuta wa tema Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola haholo	<u>Ha ho moralo/ bopaki ba hore moralo o entswe bo haella haholo.</u> Kutlwisiso ya ditlhokeho le mofuta wa tema e batlehang di haella haholo _____
Matshwao: [2]	2	2	2	1	1	1	0
SEBOPEHO: matshwao a sebopeho, diratswana, selelekela le qetelo (moo di hlokehang); bolelele bo loketseng O sebedisitse melao yohle e hlokehang ya sebopeho ka tsela e phethahetseng. Diratswana di phethahetse, di hokahane ka ho hlaka ka dinako tsohle	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e ntle haholo. Diratswana tse ntle haholo, di hokahane ka tsela e hlakileng boholo ba nako	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e kgotsofatsang Diratswana tse ntle tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka kutlwisiso e lekaneng Diratswana tse ntle, tse hokahaneng ka tsela e utlwalang	O na le kutlwisiso e mahareng ya ditlhokeho tsa sebopeho, dikgeo mona le mane. Kelohlolo e seng kae ya diratswana, di hokahana ka tsela e mahareng	Sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e fokolang. Diratswana tse haellang tse batlang di hloka kgokahano	Ha a sebedisa melao e hlokehang ya sebopeho. Mongolo o molokoloko (ha ho diratswana)/ kapa o ngola diratswana ka bokgoni bo haellang haholo	

NSC – Memorandamo

	Selelekela le qetelo ke tse babatsehang haholo, di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe ka tsela e babatsehang. Bolelele bo nepahetse	Selelekela le qetelo di ntle haholo, di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe hantle haholo mme e nepahetse Bolelele bo nepahetse	Selelekela le qetelo di ntle mme di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe hantle mme boholo e nepahetse Bolelele bo nepahetse	Selelekela le qetelo di ntle ho kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Tema e bopilwe ka nepahalo ho lekaneng Bolelele bo nepahetse	Selelekela le qetelo tse kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Tema e bopilwe ka tsela e bonolo mme e baleha habonolo Bolelele bo nepahetse	Selelekela se haellang le qetelo e sa phethahalang. Tema e bopilwe ka tsela e fokolang, e baleha ha boima Tema e batla e le telelele/kgutshwane	Selelekela se haellang haholo le qetelo e fokolang haholo. Tema e bopilwe ka tsela e fokolang mme e baleha ha boima haholo. Tema e telelele/kgutshwane haholo
Matshwao: [5]	5	5	4	3	2	1	1
DIKAHARE (difuperweng): Tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kgokahano, kelohloko ya baamohedi ba ditaba	Mehopolo le dintlha tse e tshhehetsang ke tse kgodisang ka ho phethahala, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo Kgokahano e phethahetseng ya dikahare le mehopolo, dintlha tsohle di tshhehetsa sehlooho. Ikamahanya le ba re-retsweng ditaba, maikemisetso le maemo ka tsela e babatsehang.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehetsang ha-ngata ke tse kgodisa-ng haholo, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo Tema e na le kgoka-hano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se manollwa ka bottlalo mme dintlha tsohle di a se tshhe-tsa. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso le maemo le sebopoho ka tsela e ntle haholo.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehetsang boholo ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo Tema boholo e na le kgokahano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se sekasekilwe mme boholo ba dintlha bo tshhehetsa sehlooho. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka tsela e ntle.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehetsang ke tse kgodisang, tse batlang di tshwarella mme di bopilwe ka boiqapelo ka tsela e kgotsofatsang Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ho lekaneng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshhehetsang sehlooho. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka tsela e kgotsofatsang.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehetsang di bopilwe ka tsela e kgodisang ho amoheleng, empa ho na le ho kgaokgaoha Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ka tsela e mahareng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshhehetsang sehlooho. Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka bokgoni bo lekaneng.	Dintlha tse tshhe-tsang ke tse hae-llang, tse kgodisang ho se hokae, mme ha se ka nako tsohle di bopilweng ka tshwanele Kgokahano e seng kae feela ya dintlha le mehopolo. Ke dintlha tse seng kae tse tshhehetsang sehlooho. Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka bokgoni bo haellang.	Mehopolo le dintlha tse e tshhehetsang di bopilwe ka tsela e fokolang mme di kgolweha ka bothata haholo Tema ha e bontshe kgokahano ya dintlha le mehopolo. Sehlooho se utlwisiswa ka tsela e fashetseng Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopoho ka bnofokodi bo boholo haholo.
Matshwao: [7]	7	6	5	4	3	2	1

<p>PUO LE SETAELE: Tlotlontswe, popeho ya dipolelo; mopeleto, tshebediso ya puo;</p> <p>Rejisetara le sehlo setaele, kelohloko ya baamohedi ba ditaba, maikemi setso, maemo.</p>	<p>Tshebediso e phethahetseng ya tlotlontswe, le kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso e baba-tshehang, e nepahetseng le e bontshang boiqapelo ya mefutafuta e batsi mmoho le dibopeho tsa dipolelo.</p> <p>Rejisetara le sehlo di sebedisitse ka bokgoni bo babatsehang, setaele se hlakileng sa hae.</p>	<p>Tshebediso e ntle haholo ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso ya mefutafuta e batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e nepahetseng</p> <p>Rejisetara le sehlo sebedisitse hantle haholo mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.</p>	<p>Tshebediso e ntle ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo</p> <p>Tshebediso ya mefutafuta e batlang e le batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e batlang e nepahetse</p> <p>Rejisetara le sehlo di sebedisitse hantle, mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae</p>	<p>Tshebediso e kgotsofa-tsang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo bo seng bokae</p> <p>Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo kgotsofatsang empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo ka bokgoni bo haellang</p> <p>Rejisetara le sehlo sebedisitse ka tsela e kgotsofatsang mme hangata o bontsha bopaki ba setaele sa hae</p>	<p>Tshebediso e lekaneng ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe ka boiqapelo bo bonnyane</p> <p>Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo lekaneng empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo tse tlwaelehileng</p> <p>Rejisetara, sehlo le setaele di sebedisitse ka tsela e foofo feela, e batla e ba tsa ka mehla kapa tse sekametseng lehlakoreng le le leng.</p>	<p>Tshebediso e haellang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e haellang</p> <p>Puo e sebedisitse ka bokgoni bo haellang, o sebedisa dipolelo tsa motheo ka nepahalo ka sewelo</p> <p>Rejisetara, sehlo le setaele di batla di sa loka; bontsha bopaki bo haellang ba setaele sa hae</p>	<p>Tshebediso e haellang haholo ya tlotlontswe, kgetho e haellang ya mantswe a bontshang boiqapelo</p> <p>Puo e sebedisitse ka bokgoni bo haellang haholo mme o thatafalla ke ho sebedisa dibopeho le mefuta ya dipolelo</p> <p>Bopaki bo haellang haholo ba rejisetara, sehlo le setaele tse loketseng, kapa ho ikutlwahatsa.</p>
<p>Matshwao: [4]</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>3</p>	<p>3</p>	<p>2</p>	<p>2</p>	<p>1</p>
<p>Bala hape/ lekola botjha ho lokisa diphoso le ho nehelana</p>	<p>Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso</p> <p>Tema e batla e se na diphoso ho hang kaha e lekotswe botjha ho lokisa diphoso.</p> <p>Tema e babatsehang, e bopilweng le ho phethelwa ka tsela e kgahlisang</p> <p>Nehelano e babatsehang</p>	<p>Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso</p> <p>Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso.</p> <p>Sehlahiswa se phethetsweng se setle haholo</p> <p>Nehelano e ntle haholo</p>	<p>Bopaki bo batlang bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso</p> <p>Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso.</p> <p>Sehlahiswa se phethetsweng se setle</p> <p>Nehelano e ntle</p>	<p>Bopaki bo kgotsofa tsang ba hore o badile hape ho lokisa diphoso</p> <p>Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso.</p> <p>Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang</p> <p>Nehelano e amohelehileng</p>	<p>Bopaki bo seng bokae ba ho bala hape ho lokisa diphoso</p> <p>Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso.</p> <p>Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang</p> <p>Nehelano e kgotsofatsang</p>	<p>Bopaki bo bonyenyane ba ho bala hape.</p> <p>Tema e ntse e tletse diphoso leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso.</p> <p>Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima</p> <p>Nehelano e haellang</p>	<p>Diphoso tse ngata haholo mme di rothofatsa moelelo</p> <p>Tema e ntse e tletse diphoso tse ngatangata leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso.</p> <p>Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima</p> <p>Nehelano e fokolang</p>
<p>Matshwao: [2]</p>	<p>2</p>	<p>2</p>	<p>2</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>1</p>	<p>0</p>

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya Karolo ya C (Ditema tsa Kgokahano, tse telele le tse kgutshwane). Senotlolo sa ho aba matshwao se tjena:

Dintlha tse tadingwang	Matshwao	Senotlolo
Moralo	2	Mor. =
Sebopeho	5	Seb. =
Dikahare	7	Dik. =
Puo le setaele	4	P/S =
Tekolobotjha	2	Tek. =
Matshwao ohle	20	

ELA HLOKO:

Ntle le tataiso ena eo ho nehelanweng ka yona ka hodimo (ha ho tshwauwa ditema tsa Kgokahano tse kgutshwane) bahlahlobi ba lekodisise hantle sebopeho (ho ya ka mofuta wa tema). Sebopeho se fapana ho tloha temeng e nngwe ho isa ho e nngwe.

Potso ya 3 (Karolo ya C): ditema tsa kgokahano tse kgutshwane di botsitswe tjena:

3.1 Ditaello

Mofuta ona wa tema (dayari) o lokelana le sebopeho se itseng

- sebopeho se hlahiswa ka seratswana (paragraphs) se le seng
- taello (tlhokomediso) e utlwahale hantle mme e tobe taba.
- puo e be e bonolo, e napahetseng, mme e tobe taba
- sehalo e ka ba se mahareng.

3.2 Dayari/bukatsatsi

Mofuta ona wa tema (dayari) o lokelana le sebopeho se itseng

- diketsahalo di arolwe ka matsatsi
- puo e be e bonolo, e napahetseng, mme e tobe taba
- matsatsi ao ditaba di ngotsweng ka ona a nepahale
- sehalo e ka ba se mahareng

3.3 Karete (post card)

Mofuta ona wa tema o lokelana ho ba

- sebopeho se itseng
- e ka ngolwa ka diratswana tse kgutshwane
- puo e be e bonolo, e napahetseng, mme e tobe taba
- rejisetara e be e elang hloko baamohedi ba ditaba (e leng batswadi ba hae)
- sehalo: tlhahisoleseding ke e fanang ka dintlha mme sehalo se sebediswang e be se maharen